

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

119. Quare Episcopo consecrando traditi[tur] Baculus, & Annulus? Vbi
plura pro illorum significatione. Ex p. 12. t. 1. r. 119.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

notem, vel adjumentum quodlibet impendant: sic enim de lux ille dicitur Deus populum suum in manu Moysis, & Aaron: sic de Davide dicitur, quod manus Domini cum illi fuerit, eumque confortaverit, & deduxerit: sic & Thecuite petiit Rex David manus Ioab esset cum ipsa, id est an à Ioab de negotio, quod ipsa proposuerat; instructa, præmonita, & ad illud inducitur fuisse: sic facta dicitur manus Domini super Ezechielem Prophetam: sic denique (ut innumera prope alia omittamus) Sacerdotes, & Levitæ Deum laudasse dicuntur per manum David. Altera ratio est, quia cum ad periculum capitis avertendum manus statim accurrat: cum imminente ense, securum, vel baculum incidentem lapide, aliamve calamitatem imposita manus à capite propulset, imò & à solis ardore caput defendat, ipsum tegendo, & velando: convenientissimè manus præsens subsidium, & regmen (quod utrumque verbum, quo Dionysius ait *ἡ δὲ ἀλλήλων ἑκαστὸς ἐκαστὸν ἐκαστὸν*, significat) seu velamen representat, ad quam proinde significationem alludens Tertullianus de manus impositione in alio Sacramento usurpata hæc ait: *Caro manus impositione adumbratur, ut & anima spiritu illuminetur.*

Secunda significatio manus impositionis, seu potius institutio, quam ex hoc ritu Ordinandum, singuli percipere debent, secundum Dionysium hæc est, ut invocentur omnes ita sacris ministeriis incumbere, quasi sub Deo, & divinas capiti suo impositas manus semper habeant, ac si nimirum Deo movente, dirigente, & manibus veluti eos deducente, divina omnia munia aggrediantur, prosequantur, perficiant. Felices illi, qui manus Domini super se habent præmittentes virtutum suarum corollæ que textæ, & capiti ipsorum innocuo imponentes. Infelices autem isti, super quos manus Domini aggravatur, quorum capitibus vindicæ scelerum manus divinæ incumbunt: unum tamen è duobus necessum est, ut vel super capita nostra benignas Dei manus, & liberales experiamur, vel puniitrices sentiamus, prout nempe, vel nos ab eadem divina manu deduci passi fuerimus, vel eandem reprobetimus: si super nos expensæ illæ fuerint, plurima quotidie ab iis in nos beneficia derivabuntur: si restrictæ extiterint, non solum illiberales in nos futuræ sint, sed & armatam in nos divinam vindictam minabuntur. Ita Haller. *Et individualiter de nostro casu se esse Durand. in Rationale D. Offic. lib. 3. c. 11. n. 10.* Manus vero impositio sumptit exordium ab Isaac, qui dum Jacob benedixit, imposuit sibi manum Gen. 27. & Moyses Iosue, cum eum populo præfecit. Num. 27. & Dominus Apostolis, cum eos Principes mundi constituit, sed & ipsi Apostoli per manus impositionem Spiritum S. dederunt. Act. 19. & c. 9. sic etiam ait. Ideo sic manus impositio super ordinandos: quia per manus opera, per digitos Spiritus S. dona: per caput vero mentem intelligimus, Rectè ergo manus imponitur: quia donis Spiritus sancti in mente inchoat ad opera Christi mittuntur.]

RESOL. CXIX.

Quæ Episcopo consecrando traditur Baculus, & Annulus? Ex p. 12. tit. 2. Res. 119.

Signat pulchras rationes Socolovius. *Confecto*, ait, [Sacramento, atque matrimonio, confert se divinis Hierarchia ad spirituales economiam, sanctæque prolis gubernationem. Atque igitur primum, & instruit novis præsidii novum sponsum: dat regendæ, & gubernandæ familiæ instru-

menta, ac gubernacula. Et cum omne regimen, omnique administratio, autoritate, & amore continetur: Oderunt epim peccare mali formidine poenæ: Oderunt peccare boni, virtutis amore: tradit in primis in manus novi Antifitici consecratum baculum, autoritatis scilicet, & disciplinæ insigne; ut sit in coëctendis vitis piè severus, iudicium sine ira tenens, lenis in fovendis virtutibus, audientium animos demulcens in tranquillitate severitatis censuram non deferens; ut revocet errantes, regat justos, punget, & stimulet ignavos & inertes, repellat nocentes, ac juxta Ezechielem, attrahat vagum, sustentet languidum, stimulet pigrum, portet in humeris suis, exemplo Principis pastorum, agrum & debilem. Ut increduli, inquit Bernardus, convertantur ad fidem, converti non avertantur, averfi revertantur, perverfi ordinentur ad rectitudinem, subverfi ad veritatem revocentur, subverfores convincantur, ut vel emendentur ipsi, si fieri potest; vel si non, perdamus auctoritatem, facultatemque alios subvertendi. Verum cum hæc nuptiæ hocque regimen, non tam timoris, quam amoris sit; non tam severitatis, quam charitatis: Nam & Christus Dominus dilexit Ecclesiam, & tradidit semetipsum pro ea, ut illam sanctificaret, mundans eam lavacro aquæ, in verbo vitæ, ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi, sed ut sit sancta, & immaculata. Et eum quem Vicarium loco sui relicturus erat, priusquam illi despondisset, ter interrogavit, num se diligeret, & propter se sponfam suam. Quod cum ille summa asseveratione ter professus fuisset, tum demum illud audivit: *Pasce oves meas, pasce agnos meos.* Sanè qui dicit, *Amice ascende superius*, ait Bernardus, amicum fore fidit, si minus inveniat non expedit quidem. Qui elevavit, & deicere potest, Sacra querela, quoniam elevans allisit. Ideo ejus amoris, & charitatis symbolum, facit Consecrator novo sponso, consecratum annulum confert, monens eum, ut accipiat annulum, fidei scilicet, & amoris signaculum, quatenus sponfam Dei, sanctam videlicet Ecclesiam, intemerata fide, illibatam custodiat. Ita ille, quem postea transcribit Barbosa de potest. *Episc. p. 1. tit. 2. c. 5. n. 13. & 15.* Vide etiam Lotherium de Benefic. tom. 1. lib. 1. q. 9. num. 97.

2. Sed hunc Ritum magis late tractat Dominus Hallier. *de Sacram. delect. p. 2. cap. 8. art. 4. §. 1. tit. 1001.* & quia ab eo observata latis sunt curiosa, & erudita, hic in gratiam Lectorum per extensum apponam, sic itaque asserit.

3. Alia verò apud Latinos consecrato Antifititi tradi solent, annulus scilicet, & baculus pastoralis: ex veteri nempe ordine Romano, Sacramentali Gregorii, & Pontificali Romano, necnon Authoribus infra citandis. Tradebatur Pontifici annulus in Ordinatione, sicut in renuntiatione ab eodem reddebatur, teste Carnotensi Episcopo Ivone; Benedictio autè annuli, qui Pontifici traditur, iis verbis præscribitur in veteri Ordine Romano, [Creator humani generis, dator gratiæ spiritualis, largitor æternæ salutis, tu Domine emitte tuâ benedictione super hunc annulū, ut quicumque hoc Sacrosancto fidei signo insignitus incedet, in virtute cælestis defensionis ad æternam vitæ sibi proficiat. [Verborum quoque proferendorum, dum traditur idè annulus, variæ formulæ proferuntur: prima, cujus solius meminit Sacramentale Gregorii, amplissima hæc est:] Accipe annulum discretionis, & honoris, fidei signū, ut quæ signanda sunt signes, quæ aperienda prodas, quæ liganda sunt liges, quæ solvenda sunt solvas: atque credentibus per fidem baptismatis, lapsis autem, sed penitētibus, per ministerium reconciliationis, januas regni cælestis aperias; cunctis verò de thesauro Dominico nova, & vetera proferas

Q. A. E.
P. I. A.
R. V. V.
I.

ad eternam salutem hominibus, cōsolatur gratia Domini nostri. [Altera, quæ admonitio dicitur, & quæ fuliori præcedenti aliquando, ut opinor, adnectebatur, iis verbis traditur.] Memor sponsionis, & desponsationis Ecclesiasticæ, & dilectionis Domini tui, in die qua assecutus hunc honorem, cave ne obliviscaris illius. *Tertia ibidem refertur, Accipe Annulum Pontificalis honoris, ut his fidei integritate ante omnia munitus, misericordie operibus insistens, infirmis compatiens, benevolentibus congaudens, aliena damna propria deputans, de alienis gaudiis tanquam de propriis exultans :* [Sic enim affectus esse solet sponsi erga sponsam suam animus, ut ejus sive bona sive mala sibi adscribat, ad condolendum, vel congratulandum paratus.] Quarta denique quam solum tradit Pontificale Romanum ea est.] Accipe Annulum, fidei, scilicet signaculum, quatenus sponsam Dei, sanctam videlicet Ecclesiam, intemerata fide ornatas, illibatè custodias.

4. Ex quibus formulis multiplex ratio eruitur, ob quam Episcopo annulus consecrato tradatur. Prima est, ut species nuptiarum, inter Episcopum, & Ecclesiam exhiberetur, annulus enim sponsæ pignoris loco mitti solitus fuit, quem pronubum idcirco Tertullianus vocavit, Juvenalis *Sponsaliorum pignus*; cujus etiam in nuptiis tradendi causam hanc refert Hispanensis Isidorus. Illud verò, *inquit*, quod in primis annulus à sponso sponse datur, sit hoc nimirum, vel propter naturæ fidei signum, vel propter id magis, ut mutuo pignore eorum corda jungantur. [Plura hæc de re passim apud Authores prophanos, Agellium, Macrobius, Plinium, & alios.]

5. Ad significandum ergo spirituale fecus conjugii, quod inter Episcopum, & Ecclesiam, quod in electione initiatum, ratum in confirmatione, & in consecratione, intelligitur consummatum: annulus Pontifici rectè datur, ut niemerit se cum Ecclesia sua sanctè copulatum, & angustissima consecratione devinctum. Altera annuli significatio est, ut Episcopi per annuli traditionem dignitas innotescat, & apud ipsum signatorius esse Dei annulus ostendatur; potestasque nobis beneficia conferendi, quæ à Deo omnibus potissima tribui possunt: nec peccata nostra remitti nobis solere, nisi Episcopi, vel Sacerdotum ab ipso delegatorum ministerio divina gratia consignetur.

6. Annulum autem Principatus signum seu, ut loquitur *Augustinus*, mirabile dignitatis insigne conseri nemo ferè nescit; potestatem quoque annuli datione significari discas ex Curtio, Iustino, & Arriano, apud quos, quod Alexander Macedo extractum ex digito annulum Pèrdicæ tradidisset, successorem Imperii eum designatum multi credidisse referuntur: eaque autoritate ipse fretus cæteris Ducibus Provincias divisit. Discas ex Suetonio referente Caligulam Imperii insignia a vide expetentem Tiberio cum morte luctanti annulum detraxisse. Discas ex Niceta, qui Isaacum Comnenum è digito patris Alexii signatorium annulum subduxisse narrat, ut eo viso milites sibi majus palatium aperirent. Discas maximè ex Ambrosio Patriarchæ Joseph dignitatis à Pharaone collata ornamenta exponens, è quibus unus erat annulus, quæ Scriptura facta Pharaonè è digito suo extraxisse, & manui Josephi inseruisse testatur, hæc verba profert. [Quid enim sibi vult annulus digito ejus insertus, nisi ut intelligamus Pontificatum ei fidei esse delatum; ut alios ipse signaret?] Nam quod Pontificatum annulo exprimi doceat Ambrosius, ad præsentè expositionem idoneum est argumentum: sed cur Pontificatum fidei annuli traditione significari docuit, non ita constat: nisi forte quia quemadmodum scriptæ tabulæ fidem apud Romanos minimè metebantur, nisi quæ signatorio annulo essent munitæ; ita nec prædicatio divini Ver-

bi, neque Sacramentorum collatio legitima, sed furtivè usurpata censetur, nisi Pontificia autoritate approbata fuerit. Annulus autem ad signandum veteres usos fuisse Lippis, & Tonforibus notum est. Verùm etiam quandam rationem, ob quam annulus daretur Episcopo, suggerunt verba Ambrosii, quod propria Episcopi potestas annulo convenientissimè significetur; nam cum tria tantum sint Sacramenta, quæ characterem conferunt, seu animæ spirituale signum imprimunt ex Theologis ex his tribus Baptisimum soli Episcopi solemniter conferre olim solebant, Confirmationem autem, & sacrum Ordinem soli ipsi tanquam Ordinarii ministri concedere possunt: quo fit, ut quia animatum consignandum peculiarem potestatem habent, annulum signatorium in sui consecratione accipiant: Quantum adde- dere possumus, per annulum scilicet dona Spiritus sancti, variæque gratias gratis datas significari, quæ instar annuli in circulum gerantur, quia inter se connexa, & à Deo derivata in Deum tendunt; ad quod illudens Ecclesiastes,] lustrans universa in circulo portigit Spiritus, & in circulos suos revertitur.

7. [Baculi porò pastorales variæ mysticæ significationes referuntur: primò enim baculus Pastoralis datus est dignitatis insigne: nam virga, seu baculus apud veteres potestatis, & dignitatis insigne habuitur est; quarum formam Pastorales iam baculi expriment.] Laconum in pretio fuerunt, teste Platon, & pastoralia ferè omnia officia baculo pastorali significari possunt. Docet Isidorus Hispanensis, cujus verba ex scriptis Synodus Aquigranensis, huic autem, dum consecratur, datur Baculus, ut ejus judicio subditam plebem vel regat, vel corrigat, vel infirmitates infirmorum sustineat. *Beda* Baculum habet Episcopus ut subditos regat, infirmos sustineat. *Innocentius III.* Baculus correctionem significat Pastorem. Item idem est actus in fine, rectus in medio, reortus sive recurvus in summo, quia Pontifex debet tangere pigros, tergere debiles, colligere vagos. [Hoc ipsum olim lapsus quidam Marmoreus Tholozæ repetit nos docuit, cui Sanctorum Petri, & Saturni pedum pastorale gestantis imagines cum hoc versu insculptæ sunt.]

Curva trahit, quos recta regit, ultima purgat.

[Sed Honorius Augustodunensis expressius baculum significat,] per baculum quo infirmi sustentantur autoritas doctrinæ designatur: per virgam, qua improbi emendantur, potestas regiminis significatur; Baculum ergo Pontifices portant, ut infirmos in fide per doctrinam erigant: virgam bajulant, ut per potestatem inquietos corrigant: quæ virga, vel baculus est recurvus, ut aberrantes à grege, docendo, ad penitentiam trahat; in extremo est acutus, ut rebelles excommunicando retrudat, hæreticos velut lupos ab ovili Christi potestativè exterret. *A quo non discedit Hugo à S. Victore in verbis, Episcopo dum regimen Ecclesiæ committitur baculus, quasi pastor traditur: in quo tria notantur, quæ significatione non carent, recurvitas, virga, culpis significatio hoc carmine continetur.*

*Collige, sustenta, stimula, vaga, morbida, lena.
Hoc est Pastoris, hoc virga figurat bonarum.*

Item:

*Attraho peccantes, istos rego, pingo vagantes.
Officio triplici servio Pontifici.*

Et hæc omnia notavit Hallier loco citato, cui adde omnino videndum non minus eruditum Andream Saussajum in Panoplia Episcopali lib. 3. per rationem, & præcipuè dist. 8. pro nostro instituto latè explicat. *Mysticam Annuli Episcopalis significationem.* RESO